בעא מיניה רבי זירא מרב יהודה אשה מהו שתבדוק עצמה לבעלה אמר ליה לא תבדוק, ותבדוק ומה בכך? אם כן לבו נוקפו ופורש: בעא מיניה רבי אבא מרב הונא אשה מהו שתבדוק עצמה כשיעור וסת כדי לחייב בעלה חטאת? א"ל מי משכחת לה לבדיקה כשיעור וסת והתניא איזהו שיעור וסת משל לשמש ועד שעומדים בצד המשקוף, ביציאת השמש נכנס עד הוי וסת שאמרו לקנוח ולא לבדיקה אלא מהו שתקנח? איכא דאמרי הכי בעא מיניה אשה מהו שתבדוק עצמה כדי לחייב בעלה אשם תלוי? אמר לו לא תבדוק, ותבדוק ומה בכך א"כ לבו נוקפו ופורש: ובשעה שהיא עוברת וכו': אמר ר' אמי אמר רבי ינאי זוהו עדן של צנועות א"ל רבי אבא בר ממל לר' אמי תנא תני צריכות ואת תני צנועות? אמר ליה שאני אומר כל המקיים דברי חכמים נקרא צנוע, אמר רבא ושאינו מקיים דברי חכמים צנוע הוא דלא מקרי הא רשע לא מקרי? אלא אמר רבא צנועות: עד שבדקו בו עצמן לפני תשמיש זה אין בודקות בו לפני תשמיש אחר, ושאינן צנועות בודקות ולא איכפת להן: גופא אמר רבי זירא אמר רבי אבא בר ירמיה אמר שמואל אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק אמר ליה ר' זירא לרבי אבא בר ירמיה אין לה וסת בעיא בדיקה, יש לה וסת לא בעיא בדיקה? א"ל יש להו סת: ערה בעיא בדיקה, ישנה לא בעיא בדיקה, אין לה וסת: בין ערה בין ישנה בעיא בדיקה, אמר רבא ולימא ליה: יש לה וסת, לטהרות בעיא בדיקה, לבעלה לא בעיא בדיקה, אין לה וסת אפילו לבעלה נמי בעיא בדיקה, ומדלא א"ל הכי ש"מ קסבר שמואל כל לבעלה לא בעיא בדיקה ת"ר חמרין ופועלין, והבאין מבית האבל, ומבית המשתה נשיהם להם בחזקת טהרה ובאין ושוהין עמהם בין ישנות בין ערות בד"א שהניחן בחזקת טהרה, אבל הניחן בחזקת טומאה לעולם היא טמאה עד שתאמר לו טהורה אני והא שמואל במאי מוקי לה אי בשיש לה וסת קשיא ערה, ואי בשאין לה וסת קשיא בין ערה בין ישנה? לעולם בשיש לה וסת וכיון שתבעה, אין לך בדיקה גדולה מזו, אמר ליה רב פפא לרבא מהו למעבד כי הא מתניתא? א"ל

כשיעור וסת. מיד לאחר בעילה בתשלת דאמרינן לקמן בפ"ב (דף יד.) גמלא על סדין שלה אותיות כלומר מיד לאחר בעילה חייבין בקרבן דודאי דם הוא בשעת ביאה: **לבדיקה.** לחורין ולסדקין הילך כשיעור וסת לא משכחת לה: **לשמש.** אבר: **ועד.** סדין שמקנחת בו: **לקינוח.** מבחוץ אם בקינוח מצאה דם בכשיעור הזה חייבין חטאת אבל אם בבדיקתה מצאה כבר אותך השיעור שהרי לא בלד המשקוף עומד אלא בידה אותו ויש כאן שיעור שורף כדי הבאה מידה למשקוף, ואהם תלוי איכא ולא חטאת: **מהו שתקנח.** אשה שאינה עסוקה בטהרות מי בעיא קינוח לאחר תשמיש כשיעור וסת לידע אם תמצא דם ויהא בעלה חייב חטאת: **מהו שתבדוק.** בדיקה ממש: **באשם תלוי.** דאמרינן לקמן (שם.) נמצא על שלה לאחר זמן יותר מכשיעור וסת חייבין באשם תלוי דספק הוא דם בשעת ביאה ספק בא לאחר מכאן: **א"כ.** שהצריכה לבדוק אחר ביאה: **לבו נוקפו.** קודם ביאה והא דתנן לקמן (שם.) דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים בעסוקות בטהרות: **והו עדן של צנועות.** כלומר מדת חסידות שנו כאן ולאו חיובא הוא דאמרינן בפרק שני (שם.) הצנועות מתקנות להן שלישי לתקן את הבית וזהו עדן שלפני תשמיש קאי: **אין בודקת בו.** לפני תשמיש אחר לפי שמטונף וכשהן מראים ליבוט בבדיקה ראשונה ושוב אין נראים בו טיפה כחרדל: **יש לה וסת לא בעיא בדיקה.** בתמיה והא קתני מתניתין 'בין יש לה וסת' דבעיא בדיקה כיון דעסוקה בטהרות, ולקמן פריך ניפשו ליה הא בשאינה עסוקה בטהרות ומשני קסבר שמואל כי אינה עסוקה אפילו אין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה הואיל ואינה עסוקה בטהרות: **ערה.** דחזיא לעסוקי בטהרות בעיא בדיקה לבעלה אי נמי דליכא מירתא לנטורה אבל ישנה איכא למיחש ולא אסרוהו רבנן אי נמי ישנה דלא חזיא לטהרות אפילו רגילה לעסוק בטהרות לא בעיא בדיקה: **לטהרות בעיא בדיקה.** כלומר העסוקה בטהרות בעיא בדיקה אפילו לבעלה: **לבעלה לא בעיא בדיקה.** היכא דאינה עסוקה: **אין לה וסת אפילו לבעלה.** גרידא דאינה עסוקה בטהרות בעיא בדיקה: **כל לבעלה.** בלא טהרות: **לא בעיא בדיקה.** אפילו אין לה וסת הילך הא דאמר שמואל אסורה לשמש עד שתבדוק, בעסוקה [בטהרות] קאי והיינו דאמר לעיל אוקימנא בעסוקה בטהרות: **כיון שתבעה.** לתשמיש: **אין לך בדיקה גדולה מזו.** דאי לא קים לה דטהורה היא הוה בוקה ובדיקה דקאמר שמואל לעיל בתביעה סגי ולבי מגמגם: **כי הא מתניתא (א).** בעיא בדיקה או תביעה:

סודני

בעי ר' זירא אשה מהו שתבדוק. פי' לפני תשמיש: **לבו** נוקפו ופורש. פר"ח כיון דרואה אשתו בודקת מחשב שאם לא הרגישה לא היתה בודקת לפי שיודעת שחכמים לא תקנו לבדוק: **כדי** לחייב בעלה חטאת. הכא נמי הוה מצי למיבעי מהו שתבדוק קודם תשמיש ותניח העד עד הבקר כדי לחייב בעלה חטאת אלא דכבר השיב לו שאם תבדוק לפני תשמיש לבו נוקפו ופורש: **צנוע** לא מיקרי רשע לא מיקרי. בתמיה וא"ת בריש כתובות (דף ג:) דאמר משום נטעות ומשום פרוצות כיון דקרי להו נטעות הגהו דלא עבדי הכי אמאי קרי להו פרוצות וי"ל דהתם קרי להו נטעות כדאמרינן התם 'זמנין דלא אניס וסברה דאניס' ואע"ג שבדין היה לה לתלות שאין אניס דרוב העולם אינן אנוסים, ופרוצות משום דזמנין דאטם פירוש פעמים דיודעת שהוא אנוס ואמרה דלא אנוס ול"צ התם וסברה: **אשה** שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק. ובעסוקה בטהרות איירי וא"ת מאי קמ"ל מתניתין קאי (לעיל יא.) ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה וליכא למימר דאתא לאשמועינן דאע"ג דאין לה וסת המותר לקימה על ידי בדיקה כר"ח בן אנטיגנוס וכן פירש רש"י לקמן, דהלשון משמע דלא בא להשמיענו היתרא אלא להשמיענו שצריכה בדיקה וי"ל דקמ"ל דאין לה וסת דאפילו ישנה צריכה בדיקה: **בין** ישנה. פי' דליכא איסור נדות אבל אסור לבא על הישנה כדאמר בנדרים (דף כ:) א"כ הכא לא לגמרי בישנה איירי אלא אינה ערה כל כך שתדע להשיב אם היא טהורה אם לאו: **שמואל** במאי מוקי לה. ואית ליה ולוקמה באינה עסוקה בטהרות ויש לומר דדייק מלישנא יתירא דקתני 'נשיהם להם בחזקת טהרה' והאי איצטריך או למיתני 'ובאין ושוהים עמהם' אלא לגלויי דאיירי דעסוקה בטהרות, וגבי (בפ"ב) (לקמן דף טו.) דקתני כל נשים בחזקת טהרה וקתני בתר הכי 'והבאין מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה' וקתני תרתי אע"ג דאינה עסוקה בטהרות איירי, התם אשמועינן דאין לחלק בין באין מן הדרך לבני העיר א"נ בלא שמואל סתמי מתניתין דמצרכת בדיקה בעסוקה בטהרות אברייתא דהכא. וי"ל דפריך לשמואל אפילו בישנה באין לה וסת, אבל מתני' לא איירי בישנה וכן פי' רשב"ם. [וא"ת מתניתין היא לדחוקי ולאוקמי באין לה וסת ודיה שעתה, לא קאי אלא אצריכה להיות בודקת והוו לא אע"ג דפשטא דמתניתין ביש לה וסת' כדפריך לעיל 'והא מתניתין ביש לה וסת עסקינן]: **כיון** שתבעה. פירוש כיון שבא מן הדרך מפייסה ותובעה לתשמיש ולא הוה כבר רמיא אנפשה שהרגישה בשעת רצייה חוכרת, אבל אם לא בא מן הדרך אסור בערה לפי שאינו מאריך בפיוס של תשמיש אלא בא עליה מיד ולא רמיא אנפשה לאחורי שהרגישה: **מהו** למעבד כי הא מתניתא. פי' רש"י כי הא מתניתא דבעיא בדיקה או תביעה וקשה דבערה דוקא מצריך בדיקה ואם כן מאי קא מהדר ליה דמגניא באפיה דבתביעה לא מגניא באפיה ועוד אי לבעלה גרידא קבעי כדמשמע דלבני בבל היה שואל הא פשיטא דאמר לעיל (דף יא:) כל לבעלה לא בעיא בדיקה וגם אין להחמיר לבדוק דא"כ לבו נוקפו ופורש כדאמר לעיל ואי בעסוקה בטהרות קבעי פשיטא שצריכה בדיקה כדתנן ובשעה שהיא עוברת לשמש ביתה כו' ותו למה תולה בעייתו בברייתא זו כיון דמתניתין נמי מצרכה בדיקה לטהרות ונראה לפרש מהו למעבד כי הא מתניתא דלא מצרכה מידי בישנה דשמא אף לבעלה גרידא צריך להקילה ולתובעה והא דאמרינן לעיל דאפילו באין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה א)בישנה מ"מ דילמא תביעה בעיא אי נמי לעיל איירי כשהוא בעיר דאם איתא דהיתה טמאה הוה אמרה ליה קודם לכן אבל בבא מן הדרך איכא למיחש ומתני' דפ"ב (לקמן טו.) דבא מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה איכא נמי למימר דהיינו דלא בעו בדיקה אבל בעו תביעה אי נמי בערות דוקא אי נמי ביש לה וסת:

א) גי' רש"י אפילו וע"ש

תוספי הרא"ש

כדי לחייב בעלה חטאת. ע"כ סמוך לוסתה איירי דשלא בסמוך לוסתה לא מיחייב חטאת דאנוס הוא כדאמרינן בפ"ב דשבועות. וא"כ תימה מאי קא מהדר ליה א"כ לבו נוקפו ופורש והלא חייב הוא לפרוש סמוך לוסתה כברייתא התם. ודוחק לומר שמתוך כך יפרוש שלא בשעת וסתה. וי"ל דלאו דוקא קאמר לחייב בעלה חטאת. אלא כלומר להיות (באותם) [באיסור] חטאת היכא דלא איניס: **עד** שבודקות בו לפני תשמיש זה כו'. אין זה צנועות דתנן לקמן פרק כל היד והצנועות מתקנות להן עד שלישי לתקן את הבית אלא צנועות אחרות וגדול מהך דלקמן דאילו צנועות דהכא עד שבודקות בו לפני תשמיש זה אין בודקות בו לפני תשמיש אחר וצנועות דלקמן היינו שטהרות דוקא ח)בעמת דלאחר תשמיש דעד שבודקות בו לאחר תשמיש לפי שמלוכלך בשכבת זרע אבל עד שלפני תשמיש זה בודקות בו לפני תשמיש אחר ולא איכפת להו. ותי' לי אמאי אמר ר' ינאי זו היא עדן של צנועות אמתני' דבשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה וזה בצי למימר נמי אבדיקות שחרית וערבית. צנועות עד שבודקת בו שחרית אין בודקת בו ערבית. ואיכא למימר דאפילו צנועות לא איכפת להו בהם אבל בעד שלפני תשמיש איכא למיחש שמתוך חימוד רוב ההנאה תוריעה כבר ומלוכלך קצת: **גופא** אמר רבי זירא. ל"צ גופא דהא מפסיק במתני' ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה: **אי** בשיש לה וסת קשיא ערה. תי' מאי קא קשיא ליה דלמא הך ברייתא איירי באינה עסוקה בטהרות. ותי' ר"ת מדקתני חמרין ופועלין הבאין מבית האבל ומבית המשתה ואלו רגילין לעסוק בטהרות. חמרים שרגילין להוליך תבואה מעיר לעיר. ופועלין העושין בטהרות אצל בעלי בתים. הבאים מבית האבל להברותו. ומבית המשתה של חתן שמסובין שם אוכלי טהרות. ומי' קשה אדפריך לשמואל מהך ברייתא תיקשי ממתני' אותך

תוספי הרא"ש

[illegible] גדולה מאי שכן הדרו לבא מן הדרך לתבוע ולרצות ולפייס ורמיא אנפשה ואי הויא אוושה והויא כמו בדיקה. אבל בשאין לה וסת אפילו ישנה בעיא לא שייך תביעה הלכך אוקמה בשיש לה וסת. ותימה כיון דתביעה הויא כבדיקה א"כ בחזקת טמאה תביעה נמי הויא כמו אמרה לו טהורה אני א"כ מאי איכא בין רישא לסיפא אישנות קאי: **מהו** למיעבד כי הא מתניתא. תי' מאי קא בעי הא ליכא מאן דפליג אהך ברייתא. וי"ל דמיבעיא ליה לענין בעלה דאינה עסוקה בטהרות דהא רב פפא ורבא ורב כהנא בבבל הוו שמדין שאינן עסוקין בטהרות ומיבעיא ליה אם יש להחמיר ולהצריכה תביעה דנהי דאינה יכולה לבדוק כדאמרינן לעיל דא"כ לבו נוקפו ופורש. מיהו אם יכול להחמיר להצריך תביעה וא"ל לא, דאי מצרכינן לה תביעה א"כ מיגניא

ח) נראה דצ"ל היינו שטהרות דוקא כגד שלאחר תשמיש אלא לבדוק בו ג"כ קודם תשמיש לפי שעד שלאחר תשמיש הוא מלוכלך בשכבת זרע וכו':

[לעיל ג: ע"ש [לקמן נט:]]

[לקמן יד:]

[בערוך ערך צנע פי' לשון עת וזמן [illegible] עד שמסמים בו ופי' רש"י]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כי הא מתניתא [illegible] מי בעיא בדיקה [illegible] ס"ס:

עין משפט נר מצוה

[illegible]

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' א"כ לבו נוקפו ופורש. ג"כ עיין סדרי טהרה סימן קצ ס"ק ס"ו דף לג ע"ב בד"ה ועי' הדברים האלה וכו' ושם מאמר מה שהליך כוס ישעה"ם וזה"ק: ב] תוס' ד"ה בין ישנה וכו' כדאמרינן בנדרים דף כ ע"ב ג"כ יעוי"ש בנדרים דף כ ע"ב דתשיב תבע בני מדות וכן קתני לה במסכת כלה ומוסיף כמה וי"א אף בני ישינה ישה"ש ואולי בגמרא דנדרים שלפני כתובאות היה כתוב נמי כך ויש אומרים אף בני ישינה: